

Kokkuvõtte teemal: Suvised tööd mesilas. Praktiline osa korpustaru näitel.

**Aeg ja koht: Saare Mesinike Ühingu õppe- ja teabepäev,
Saaremaal, Leisi vald, Jõiste küla, Sepa talu, 09.06.2012.a.**

Lektor: Signe Meisalu, lektorileping PR-8-1.4-58

Varroalesta monitooring

Lestade koguarvu peres saab teada, lugedes üle taru põhjale pudenenud lestade arvu. Eriti lihtne on seda teha võrkpõhjaga tarude puhul. Taru põhjas oleva võrgu alla tuleb panna õline(n. toiduõli) paksem paber või papp, kuhu lestad alla kukkudes kleepuvad. Monitooring kestab 1 - 2 nädalat ning selle aja jooksul määratakse keskmiselt mesilastelt kukkunud lestade arv ööpäevas.

Tuleb arvestada, et 130 – 50 varroalesta kohta kukub ööpäevas maha 1 varroalest.

1. Kevadine monitooring:

- Juhul kui allakukkunud lestade arv ööpäevas on alla 2, pole enne augustikuud tõrjet vaja teha.
- Juhul kui allakukkunud lestade arv ööpäevas on 2 -5 tuleks kasutada „leseraame“, kust kaanetatud lesehaue perioodiliselt välja lõigatakse.
- Juhul kui allakukkunud lestade arv ööpäevas on 5, on vaja teha korralik kevadine tõrje.

2. Suvine monitooring:

- Juhul kui allakukkunud lestade arv ööpäevas on alla 1, pole enne sügist tõrjet teha vaja.
- Juhul kui allakukkunud lestade arv ööpäevas on 1 – 15 tuleb teha tõrje augustis ja oblikhappe tilgutamine sügisel.
- Juhul kui allakukkunud lestade arv ööpäevas on üle 15 tuleb teha 2 tõrjet augustis ja oblikhappe tilgutamine sügisel.
-

Sülemlemise vältimine ja perede laiendamine

Sülemlemine – liigi säilitamise viis.

Sülemlemist saab takistada:

- sülemlemiskainete tõuemadega
- noorte mesilasemade olemasoluga
- vaba ruumi olemasoluga
- mesilaste ehitamisvajaduse rahuldamisega
- korraliku korjema olemasoluga

Sülemlemise takistamiseks vajalike töödega alustatakse olenevalt ilmastikuoludest mai alguses. Perede õigeaegne laiendamine on sülemlemise ennetamiseks vältimatu. Sealjuures tuleb jälgida et mesilaspere laiendamist ei alustata liiga vara, kuna muutlik ilmastik võib hauet

kahjustada. Kui peale teise korpuse lisamist on mõlema korpuse kärjed mesilastega kaetud, tuleks korpused omavahel vahetada. Sellise vahetusega saame eemaldada ülemiseks tõstetud korpusest võimalikult palju haudme all olnud kärgi ning asendada need heledate ülesehitatud kärgedega või kärjepõhjadega. Samal ajal tuleks tarusse, haudmekärgede vahele panna kärg varroalesta tõrjumiseks (nn. „lesekärg“).

Kasutades Langstroth korpuseid, peaks ühe pere kohta olema 5 korpust. Ühe hooaja jooksul võiks lasta üles ehitada vähemalt ühe korpuse täie kärgi, mida saab kasutada pere ületalve pidamiseks. Selle tegevusega hoiame ära nii mõnegi haiguse võimalikku levimist.

Emalahutusvõre kasutamine

Emaalaldusvõre kasutamise plussiks on see, et mee võtmine on lihtsam – meekorpustes ema ei ole, ta jääb emaalaldusvõre alla. Kui kaks alumist

korpust on mesilasi täis, tuleb peale panna kolmas korpus. Kaks alumist korpust jäävad haudmekorpusteks ning nende peale asetatakse emalahutusvõre. Et mesilased võtaksid lisatava korpuse kiiremini omaks võib emaalaldusvõre peale tõsta kaanetatud haudmega raame. Ema jääb emaalaldusvõre alla. Uude korpusesse tõstetud haudmekärgede asemele asetada kunstkärjed, nõrgema pere puhul ülesehitatud kärjed. Emaaalaldusvõre peal olevasse meekorpustesse võib panna 10 raami asemel 9, et meekärjed oleksid paksemad ja neid oleks lihtsam lahti kaanetada. Juulikuu alguses võib panna ema alumisse korpusesse. Umbes nädala pärast saab teises korpuses olevaid mesilasi ja haue kasutada uue pere moodustamiseks.

Juhul kui ema ei leita, tuleb panna emaalaldusvõre esimese ja teise korpuse vahele. 4 päeva pärast saab mune olla ainult ühes korpuses. Nii saab ta kergema vaevaga üles leida.

Mesilasperede paljundamine

Peamised kriteeriumid, mida perede paljundamisel tuleb jälgida:

- Haiguskindlus
- Sülemlemiskainus
- Puhtatõulisus
- Rahulikkus
- Talvekindlus
- Korralik mee-, vaha- ja õietolmutoodang

Kunstperede moodustamine

Võrsikpere moodustamine

- maikuu lõpust juunikuu keskpaigani

Võrsikpere saab moodustada vaid tugevast perest. Põhiperest võetakse 3 – 5 raami haudmega ning 2 meekärge koos seal olevate noorte mesilastega. Asemele pannakse raamid kunstkärgedega.

Võrsikperre tuleb pühkida põhipere 2 – 3 kärjelt noored mesilased. Kärgedes peab olema ka suira. Põhipere ema kaetakse võrsikpere moodustamiseni kattepuuriga.

Uus ema pannakse emapuuriga võrsikperesse kust töomesilased ta paari ööpäeva jooksul vabastavad.

Koondvõrsikpere moodustamine

- maikuu lõpust juunikuu keskpaigani

Koondvõrsikpere moodustamiseks võetakse kahest põhiperest ära 3 haudmekärge ja 1 ilma mesilasteta meekärge, kolmandast perest võetakse ainult mesilased. Koondvõrsikperede moodustamisel saab kasutada keskmise suurusega peresid, kuna ühtki peret väga ei nõrgestata. Koondvõrsikperele tuleks anda uus paarunud ema.

Lendpere moodustamine

- enne peakorje algust
- kui peres on tekkinud sülemlemismeeleolu

Põhipere tõstetakse uude kohta ning selle asemele asetatakse tühi taru, kuhu pannakse paar ülesehitatud kärge ning paar kärjepõhja. Põhiperest võetakse 4 haudmekärge koos noorte mesilastega ning emaga ja 2 meekärge. Pere saab lisaks ka korjelt tulnud lennumesilased. Uuele perele anda uus paarunud ema.

Perede moodustamine poolitamise teel

- juulikuu algusest keskpaigani

Kasutada ainult tugevaid peresid. Perede poolitamisel tõsta korpustarud poolitatava pere taru ette ja teineteisest 1 m kaugusele. Tarud peavad olema sama värvi mis poolitatava pere taru värv. Seejärel jagatakse põhipere kärjed ja mesilased pooleks nõnda et mõlemad pered saavad igas arengustaadiumis hauet ja erinevas vanuses mesilasi. Emata jäänud tarru antakse emapuuris uus paarunud ema.

Paarunud ema alustab munemist 3-5 ööpäeva pärast.

Äsjakoorunud ema 10-15 ööpäeva pärast.

Küps emakupp või sülemikupp 12-17 ööpäeva pärast.

Kunstperes ehitatud ase-emakupp 22-28 ööpäeva pärast.

Mesilasemade märgistamine

Märgistamine lihtsustab ema leidmist ja aitab avastada toimunud sülemlemist või salajast emavahetust.

Rahvusvaheliselt kasutatakse järgmisi värve:

kui aasta lõpus on 1 või 6 - valge värv

kui aasta lõpus on 2 või 7 - kollane värv

kui aasta lõpus on 3 või 8 - punane värv

kui aasta lõpus on 4 või 9 - roheline värv

kui aasta lõpus on 0 või 5 - sinine värv

Uue ema andmine.

Peamised põhjused, miks ema andmine ebaõnnestub:

1. Kui peres on ema.
2. Kui peres on sülemi- või aseemakupud.
3. Kui tarus on kaanetatud hauer.
4. Kui tarus munevad töomesilased.
5. Peres on sülemlemistung.
6. Korje puudub.

Mee võtmine

Mett võib võtta mitu korda suve, samuti võib mett võtta üks kord juuli lõpus või augusti alguses. Tuleb jälgida, et väljavõetud kärjed oleks vähemalt 3/4 ulatuses kaanetatud. Mesilaste kärgedelt eemaldamine:

- mesilaste pühkimine kärgedelt taruharjaga – kõige tömahukam
- mesilaste eemaldaja kasutamine – eemaldaja asetatakse emalahutusvõre kohal olevate meekorpuse alla ja umbes ööpäeva jooksul on korpus mesilastest tühi
- puhuri kasutamine - suure tööjõudlusega, sobib tootmismesilatesse
- repellentide kasutamine

Mesi tuleks kärgedest võimalikult kiiresti välja vurritada, sest siis on ta soe ja tuleb kergemini kärjekannudest välja.

Mett tuleb hoida temperatuuril +13 - +14 C juures, kuna kristalliseerumine on siis kõige kiirem ning mida kiirem on kristalliseerumine, seda väiksemad kristallid tekivad.

Mett tuleb hoida suletud nõudes, muidu imab mesi õhuniiskust ning mesi läheb käärima.

Kui mesi saab võetud, algab uue, talvituma mineva põlvkonna kasvatamine. Sellest oleneb juba järgmise aasta meesaak. Kuigi mesilased saavad augustis/septembris lisaööta, peab mesilasperele jääma talvesöödaks piisavalt naturaalselt mett ja suira.